

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

PIK LI. Ч. 19. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 30. січня 1943

No. 19. Jersey City, N. J., Saturday, January 30, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

СЕКРЕТАР СТИМСОН ДАЄ ОБРАЗ ВОЄННИХ УСПІХІВ

Генри Л. Стимсон, секретар війни, подав газетарам під час пресової конференції, що американські втрати в Тунісі виносять 1,258 вояків, в чому є вчислені вбиті, ранені й ті, що про них нема вістей. Втрати за весь час у цілій Північній Африці виносять 3,168, а то 571 вбитих, 582 ранених і 1,015 пропавших. Далі сказав Стимсон, що останніми днями нацистські провідники зачинають говорити ні-

мецькому народови правду про німецьку катастрофу в Совегах. Знову Ромель вже залишив цілковито Лібію, здав Тріполіс без боротьби і спасається далі втечею до Тунісу, а американські й французькі частини перетинають йому раз-у-раз утечу. Знову в Східній Новій Гвінеї австралійські та американські частини ген. МекАртура знищили цілковито 15,000-ну японську армію.

АТЛАНТИСЬКИЙ ЧАРТЕР І РОСІЯ

На таку тему говорив в „Обществе друзей русской культуры“ в Нью Йорку В. В. Сухомлін. Зокрема про те, чи Росія дістане згідно з тим Чартером по закінченню війни Західну Україну і Білорусь, що були до нападу Гітлера на Польшу під Польщею, а далі, чи дістане Литву, Естонію і Латвію. Докладчик казав, як подає „Новое Русское Слово“, що дехто, опираючись на перших двох параграфах Атлантийського Чарту, хотів би піддати справу Західної України і Білорусі під вирішення мирової конференції. Того не буде, казав докладчик, бо ССРС, даючи підпис під Атлантийський Чартер, не міг „іти проти своєї конституції й виключити із складу федерації балтійські республіки. Західну Україну і Басарабію“. А далі, що „від побідносною Росії ніхто не буде вимагати плебісциту на її території“. А Польша, казав докладчик, також не схоче собі наразити Росію, а щоб так було, то треба їй „зречись експансії на схід“. Докладчик, як бачимо, стоїть твердо на становищі „єдиної й невідомої Росії“ — в советським виданню.

БЕРУТЬСЯ ДО ВИДАВАННЯ СЛОВАРЯ УКРАЇНСЬКОЇ І АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У Канаді нарешті збираються виконати здавна вже признане за конечно потрібне діло — видання англійсько-українського й українсько-англійського словника. Видавництво „Українських Вістей“, (1001—109th ST. EDMONTON, ALBERTA) котре задумує зайнятися справою, зачуває, що й в Злучених Державах є люди, які мають уже праці до такого словника, і тому, аби запобігти подвоєній праці, відкликається до таких людей, аби вони віднесли до нього в цілі злучення всіх зібраних матеріалів.

405 НАШИХ ХЛОПЦІВ В АРМІЇ З ОДНОЇ ПАРОХІЇ

В кожній українській парохії підноситься число тих, що служать в американській армії. Подаємо це до відома, як тільки маємо нагоду дістати інформацію. І так українська католицька парохія Непорочного Зачаття Пр. Д. Марії в Філядельфії подає дальший список своїх парохіян в армії, з якого виходить, що досі з цієї парохії є в американській армії 405 хлопців.

Р. ПРИДАТКЕВИЧ ВИСТУПИТЬ В МОНТРЕАЛІ

В концерті, що відбудеться дня 6. лютого у Плато Авдиторії в Монреалі (Канада) для вшанування 100-літніх уродин Миколи Лисенка, возьме теж участь відомий український скрипак і композитор, проф. Роман Придаткевич. В концерті виступає Злучений Хор Українців Монреалу під проводом славного диригента Олександра Кошиця.

ПЕРЕБРАЛИ ПОЛЬСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА

ОНА подає з Лондону, що німці встигли досі перебрати в Польщі 75 відсотків усіх польських підприємств.

Як Звідси Помагати Визволенню України?

На зїзді Української Стрільцької Громади в Канаді, голова організації, д-р Іван Гуляй, реферуючи канадійські справи, перейшов потім до українських, заявляючи, як подає „Новий Шлях“, між іншим, таке:

„В справі визволення українських земель та створення Самостійної Соборної України ми можемо послужити найкраще в той спосіб, що будемо даліше правильно інформувати канадійські урядові чинники про Україну. Будемо спростовувати ворожу українській справі акцію та будемо брати активну участь у

Президент Відвідав Ліберію і Бразилію

З Білого Дому повідомляють, що президент Рузвелт, вертаючи з конференції в Касаблянці, прибув літаком до нігерської республіки Ліберії (в Африці), заснованої в 1822 році муринами, що втікли з неволі американських плянтаторів. Відвідавши президента республіки, Едвіна Ж. Барклія, през. Рузвелт відбув з ним по лончі перегляд американських військових відділів, що складаються з американських

вояків-муринів. Потім відвідували гумову плянтацію Фаерстона, що обіймає 69,000 акрів обробленої землі. Звідси доставляється поважну кількість гуми для американської воєнної продукції.

Далі повідомляється, що през. Рузвелт зупинився в дальшій частині дороги в Бразилії й відбув довшу конференцію з Гетуліо Варгасом, президентом бразилійської республіки.

Останки Німецьких Військ у Сталінграді Здалися

Урядовий советський комунікат каже, що останки колись величавої німецької армії, що добувала Сталінград і числила близько чверть мільона вояків, піддалися зо своїм командантом, генералом Репке. З великої сили осталося всего кілька тисяч.

Комунікат подає теж вістку про великі успіхи червоної армії коло Вороніжа, де російські війська захопили в полон велике

число німецьких військ з трома генералами, та коло Курська, де російські війська відобрали від німців 33 місцевости.

Між російським і німецьким радіом розгорілася словесна боротьба за начального команданта німецький військ у Сталінграді: російське радіо донесло, що він покинув свої війська; німецьке радіо запевняє, що він остався при військах.

„УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ВОЄННОМУ ЗУСИЛІ АМЕРИКИ“

На ту тему відбудеться в Філядельфії радіова програма дня 31. січня від години 1:30 пополудні до 2-гої години зі стації WFIL Ленд Тайтл-енд Трост Компані, що надає кожній неділі свою програму під назвою „Світ Ленд оф Либєрті“, відступила свій час для чисто української програми.

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСЬКА В ПОЛЬЩІ

З Польщі стягають нацисти щораз більше німецьких вояків на різні fronti, а на їх місце спроваджують болгарських вояків, що мають стерегти населення, щоб не противилось наказам нацистської влади.

ЩОСЬ НЕБУВАЛЕ — В УКРАЇНЦІВ!

Канадійські „Українські Вісти“ з 19. січня подали новинку під наголовком: „Вшанували В. Коссара даром 5,000 доларів“. У тій новинці пишеться таке:

„Англійська преса принесла вістку з Вінніпегу, що Українське Національне Обеднання в Канаді вшанувало свого провідника, інжиніра Володимира Коссара, бенкетом, на якому вручено йому почесний дар на суму п'ять тисяч доларів.

„Володимир Коссар був сотником в Українській Галицькій Армії і командував П'ятою Бригадою. По приїзді до Канади в 1927 році зорганізував Стрільцьку Громаду. Від 10 років був одним з провідників Українського Національного Обеднання (УНО), а від 1937 р. його головою.

„Цей дуже рідкий у нас вияв вдячності за громадську працю нотуємо з приємністю. Тим приємніше, що члени тої організації не належать до надто маючих людей“.

ПОРІВНУЄ ЮГОСЛАВІЮ З УКРАЇНОЮ

С. Л. Золцбергер, кореспондент часопису „Нью Йорк Таймс“, вчислює довгий ряд різних повстанчих груп, що існують тепер на терені Югославії й взаємно себе поборюють. Найгірше має бути між четниками ген. Мігайловича і партизанами Івана Рібара. Каже, що югославські відносини нагадують „анархію“, що панувала в Україні по вибусі революції.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Незабаром Побачимо...

Не все подано до відома, що вважали на міжнародній конференції в Касаблянці. Це зрозуміле для кожного, хто тільки вдумується в те, що там говорено головню про стратегію, себто про те, як найскорше й найуспішніше вдарити в ворогів. Тому цілком зрозуміло, коли з Білого Дому

відповідають усім тим, що не дуже вдоволені „сухим” урядовим комунікатом, що про решту довідаються з тих подій, що будуть тепер наступати... Думаємо, що в тому поясненню міститься дуже багато, бо ж в Касаблянці не радили над тим, як себе обороняти, але над тим, які повзати кроки, щоб цілковито розторожити Гітлера і його сателітів.

І ще є одна „невияснена” справа. Це та, що в нарадах в Касаблянці не було Сталіна. Теж і щодо цього різні різно коментують. Кажуть, що Сталін має свої власні плани, що не дуже згоджуються з планами през. Рузвелта і Чорчила. Говорять і про дещо інше. І все те може мати навіть деяку слушність, а може й повну. Але не під оглядом вій-

ни з державами „Осі”, а з Гітлером зокрема. Тут Сталін держить один фронт. Це ж прецінь в його власному інтересі! Щодо цього немає сумніву, а це тепер найважливіше.

Ось так бачимо, що Гітлер за 10 років своєї влади добився до того, що стоїть перед пропастю, неминучою загиблю, знищенням усієї своєї роботи, усіх своїх планів, усієї своєї ідеології. Зате президент Рузвелт за такий самий час своєї влади скріпив у цілім світі демократичну ідеологію і сціпив демократичний фронт, зокрема між тими народами, що говорять англійською мовою. Ось так демократія дістала таким чином нових чемпіонів. Для неї наступає нова епоха. А для її ворогів — руїна.

Любка Колесса Виступить в Нью Йорку 21. Лютого

Будемо мати незабаром нагоду почути в Америці світової слави українську піаністку, про котру вже нераз згадувалось, а якої нам тут не доводилось чути. Це **Любка Колесса**, що через воєнні обставини опинилась в Канаді, куди прибула з Лондону, де перебувала перед цією світовою

війною. Тепер є вона професоркою в Музичній Консерваторії при Торонто-нському Університеті, де веде т. зв. майстерський курс. Її концерт відбудеться на Бродвею в Нью Йорку, в Тавн Гол, в неділю, 21. лютого, себто на передодні Свята Вашингтона, що є державним святом. Значить, що буде добра нагода для кожного з нас прибути на цей концерт, бо наступний день не є загально-робучим днем. Було б особливо добре, колиб наші старші громадяни подбали, щоб би були на концерті теж і їхні старші діти, щоб могли почути справжню і велику артистку, що здобувала собі велику славу всюди в світі, де тільки виступала. А виступала по многих краях Європи і Полудневої Аме-

рики, а тепер і в Канаді. Як радісну новину нотуємо те, що справою розподілення продажі тикетів, а теж і самою продажою (крім каси в Тавн Гол) занявся добровільно й безінтересовно **Український Молодечий Хор з Нью Йорку і Нью Джерзі**. Головою цього Комітету є ред. **Степан Шумейко**. Проситься у справі тикетів звертатись до нього письмово чи телефонічно на адресу: 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J. Телефон: VErgen 4-0237. Вже з цього, що молодь почулася до обов'язку причинитись до успіху концерту, бачимо, що тут іде про високу мистецьку подію, яка принесе таку добру славу українському імені, якою ми всі, а зокрема наше молоде покоління, могли б гордитись.

Падеревські Між — Росіянами

Ігнаці Падеревські, славний польський піаніст, що глибоко заважив на відродженню польської держави в 1918 році, зівстав вчислений Альманахом Нью Йорк Ворлд Телеграм до „російських” визначних людей. Імя його знаходиться в російській частині між російським адміралом Ушаковим

і Паніном, одним з дорадників російської цариці Катерини II. Ньюйорський „Нови Свят” обурюється з тої причини, кажучи, як можна було помістити Падеревського, польського патріота і того, що відбудовував Польщу,

в тій самій лісті, де між великими людьми знаходиться теж і „найбільший перед Гітлером кат Польщі і поляків — Муравев-Вешател”. Ще далі пишеться, що „те, що Польща зникає з видавництва, призначених для амери-

канської опінії, є вже від півтора року наглядним явищем”. Навіть, кажеться далі, Британська Енциклопедія, що „стала в світі синонімом правди і точности”, в останнім своїм виданню цілком не подала на мапах Польщі, бо подала, що Советська Росія граничить з Німеччиною. Те саме зробив „Нью Інтернешенел Атлас оф ди Ворлд”, де викреслено „Польщу з історії, географії, а навіть з алфавіту”, бо „Польща не фігурує в складі Обеднаних Держав, хоч там є Чехословаччина, Люксембург і Етіопія”.

Коли доводиться тепер таке переживати полякам в Америці, то може хоч трохи зрозуміють українців, що так обстають за те, щоб Україна була на мапі, в історії й географії, та щоб поляки навчилися говорити і писати, що це Україна сусідує зі сходу з Польщею, а не Росія, як це вони постійно роблять. А історія з Падеревським повинна їх повчити, що Падеревські родився в Україні, в українським подільським селі, що було тоді під Росією. Звідси і Падеревські росіянином... Згідно з тою самою практикою, якої часто держаться і поляки... Падеревські міг був мати почуття і написати принаймні у своїх споминах, що він родився під українським небом і слухав української пісні, коли зроджувався в ньому музичний талант. Він міг був про це колись якесь слово сказати. Та того він не зробив як польський шовініст, хоч і великий і славний музик. Так і опинився по смерті на — російській лісті. Хоч по правді, коли іде про його уродження, повинен бути на лісті тих, що їх вигодувала чи зродила українська земля.

НАЦИСТИ І ПОЛЬСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ

Націстівська газета „Фелькшпер Беобахтер” написала, що поляки і чехи не мають права на державність. У статті автор доказував, що поляки не досі до того, щоби мати свою державу. Фінський соціалістичний часопис виступив проти цього, не згадуючи вправді поляків, але доказуючи, що аргументи, яких німці вживають проти словян, є перестарілі (ОНА).

МАДЯРИ МАСОВО ПІДДАЮТЬСЯ

Так має бути на советсько-німецьким фронті, згідно з тим, що передає ОНА.

СЛОВАКИ В ПІДПІЛЛЮ

ОНА подає, що багато словаків покидає тепер тоталітаризм і націстівські ряди та іде в підпілля для боротьби з націзмом. Чехи і словаки вже чують, що Німеччина тріщить.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідчення.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST. NEW YORK CITY. Room 14. GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

МИРОН**ЛИТВІН****І СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
і вище ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ

І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4648